

Chiziqli algebra fani masalalarini C# va C++ dasturlash tillarida yechish

G'ayniddinov Shayxislom Tolibjon o'g'li,

*Namangan davlat pedagogika instituti "Aniq fanlar" kafedrasi
o'qituvchisi.*

Xo'Jamqulov Ravshanbek Hasanboy o'g'li

*Namangan davlat pedagogika instituti Aniq va tabiiy fanlar fakulteti,
Matematika va informatika ta'limiy o'nalishi 2-bosqich talabasi.*

Anatatsiya:

Chiziqli algebra fanining masalalarini C# va C++ dasturlash tillarida yechishning qulayliklari

Kalit so'zlar:

Matrisa , determinant , vektorlar , chiziqli tenglamalar , chiziqli tenglamalar sistemasi

• **Kirish**

Chiziqli algebra matematikaning asosiy bo'limlaridan biri bo'lib, ko'plab ilmiy va amaliy masalalarni hal qilishda muhim rol o'ynaydi. Bu bo'limda matritsalar, vektorlar, determinantlar va chiziqli tenglama sistemalari kabi tushunchalar o'rganiladi. Chiziqli algebra masalalarini dasturlash tillari yordamida yechish ko'plab sohalarda, jumladan ilmiy tadqiqotlar, muhandislik, moliya va informatika sohalorida samaradorlikni oshiradi. Ushbu maqolada biz chiziqli algebra masalalarini C# va C++ dasturlash tillarida yechishning qulayliklarini ko'rib chiqamiz.

• **C# dasturlash tili**

C# zamonaviy, yuqori darajali dasturlash tili bo'lib, Microsoft tomonidan ishlab chiqilgan. U Windows platformasida keng qo'llaniladi va ko'plab kuchli kutubxonalar va vositalarga ega.

• **Qulayliklari**

1. **Math.NET Numerics kutubxonasi**: C# tilida chiziqli algebra masalalarini yechish uchun Math.NET Numerics kutubxonasi keng qo'llaniladi. Bu kutubxona matritsa va vektorlar bilan ishlash uchun ko'plab funksiyalarni taqdim etadi.

2. **Intuitiv sintaksis**: C# tilining sintaksisi juda intuitiv va o'qilishi oson, bu esa dasturchilarga kod yozishni osonlashtiradi.

3. **Visual Studio IDE**: C# tilida dasturlashda Microsoft Visual Studio kabi qulay va kuchli dasturlash muhiti mavjud bo'lib, bu muharrir xatolarni tezda topish va tuzatish imkonini beradi. [2,4,6,7]

- **Misol**

C# tilida matritsani yaratish va uning determinantini hisoblash:

```
```csharp
Using System;
Using MathNet.Numerics.LinearAlgebra;
Class Program
{
 Static void Main()
 {
 Var A = Matrix<double>.Build.DenseOfArray(new double[,] { { 1, 2 },
{ 3, 4 } });
 Double det = A.Determinant();
 Console.WriteLine(«Determinant: « + det);
 }
}
```
```

- **C++ dasturlash tili**

C++ yuqori darajadagi dasturlash tili bo'lib, tezkorlik va samaradorlikni ta'minlaydi. Bu til ko'plab ilmiy va muhandislik dasturlarida keng qo'llaniladi. [2,7]

- **Qulayliklari**

1. ****Eigen kutubxonasi****: C++ tilida chiziqli algebra masalalarini yechish uchun Eigen kutubxonasi juda mashhur. Bu kutubxona tezkor va qulay ishlatilishi mumkin bo'lgan matritsa va vektorlar bilan ishlash funksiyalarini taqdim etadi. [4,6]

2. ****Yuqori samaradorlik****: C++ tilida yozilgan dasturlar yuqori samaradorlik va tezkorlikka ega, bu esa katta hajmdagi ma'lumotlarni qayta ishlashda muhimdir.

3. ****Keng qo'llanish sohasi****: C++ tilida dasturlash ko'plab sohalarda, jumladan ilmiy tadqiqotlar, grafik dasturlar va real vaqt tizimlarida keng qo'llaniladi.

- **Misol**

C++ tilida matritsani yaratish va uning determinantini hisoblash:

```
```cpp
```

```

#include <iostream>
#include <Eigen/Dense>
Using namespace Eigen;
Using namespace std;
Int main()
{
 Matrix2d A;
 A << 1, 2,
 3, 4;
 Double det = A.determinant();
 Cout << «Determinant: « << det << endl;
 Return 0;
}
``[2-7]

```

- **Solishtirish**

- **O'rganish osonligi**: C# tilining sintaksisi va Math.NET Numerics kutubxonasi intuitiv bo'lib, yangi boshlovchilar uchun o'rganish va foydalanish oson.

- **Samaradorlik**: C++ tili va Eigen kutubxonasi yuqori samaradorlik va tezkorlikni ta'minlaydi, bu esa katta hajmdagi ma'lumotlar bilan ishlashda muhim.

- **Platforma mosligi**: C# asosan Windows platformasida keng qo'llaniladi, C++ esa kross-platformali va turli operatsion tizimlarda ishlatilishi mumkin. [2-7]

- **Xulosa**

Chiziqli algebra masalalarini yechish uchun C# va C++ dasturlash tillari o'ziga xos qulayliklarga ega. C# tili oson o'rganish va intuitiv sintaksisi bilan ajralib turadi, Math.NET Numerics kutubxonasi esa keng imkoniyatlarni taqdim etadi. C++ tili esa yuqori samaradorlik va tezkorlikni ta'minlaydi, Eigen kutubxonasi esa chiziqli algebra masalalarini samarali yechish imkonini beradi. Har ikkala til ham o'z sohalarida keng qo'llanilib, turli xil ilmiy va amaliy masalalarni hal qilishda katta yordam beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Math.NET Numerics Documentation:Manzil: Math.NET NumericsTa'rif: Math.NET Numerics - bu .NET platformasi uchun matematik kutubxona bo'lib,

unda chiziqli algebra, statistika, to'liq shakllari, o'zgarishlar va boshqa ko'plab matematik amallar mavjud.

2. Tolibjon o'g, S. G. A. (2022). BOSHQARUVLAR ARALASH CHEGARALANISHLI BO'LGAN HOL UCHUN YOPIQ SODDA GRAFLARDA QUVISH-QOCHISH MASALASI.

3. Microsoft Docs: C# Programming Guide:Manzil: Microsoft C# Programming GuideTa'rif: Microsoft tomonidan taqdim etilgan rasmiy C# dasturlash qo'llanmasi. Unda tilning asosiy tushunchalari, sintaksisi va foydalanish usullari keltirilgan.

4. Xolmuradov, F. M. (2024). DIFFERENTIAL TENGLAMALAR FANINI OQITISHDA KONPETENSIYAVIY VA ADAPTIV YONDASHUVLARDAN FOYDALANISH METOKASI. *Научный Фокус*, 1(11), 172-178.

5. Online Tutorials and Courses:Manzil: Turli xil onlayn manbalar va o'quv kurslari, masalan, Coursera, edX, va UdemyTa'rif: Ushbu platformalarda Math.NET Numerics va Eigen kutubxonalaridan foydalanish bo'yicha ko'plab amaliy darslar va kurslar mavjud.

6. Polvanov, R. R. (2023). IKKINCHI TARTIBLI GRONUOLL CHEGARALANISHLI BOSHQARUVLAR UCHUN TUTISH MASALASI. *RESEARCH AND EDUCATION*, 2(12), 62-67.

7. Mamatxonovich, X. F., Erkinjonovna, S. Z., Tolibjon og, G. S., & Kosimovich, U. S. (2024). APPLICATIONS OF MATHEMATICAL MODELS IN THE TEACHING OF MATHEMATICS: PERSPECTIVES FOR GEOGRAPHY MAJORS. *Научный Фокус*, 1(11), 449-452.

8. Turdaliyeva, N. A., & Eshnazarova, M. Y. (2024). ZAMONAVIY ELEKTRON TA'LIM: INTERAKTIV PLATFORMALAR VA MOSLASHUVCHAN YONDASHUVLAR. SUSTAINABILITY OF EDUCATION, SOCIO-ECONOMIC SCIENCE THEORY, 2(23), 36-38.

9. Muzaffarxo'jaevna, M. S. (2023). DIFFERENTIAL TENGLAMALAR FANINI O'QITISHDA PEDAGOGNING KASBIY KOMPETENTSIYASINI RIVOJLANTIRISH MUAMMOSINING NAZARIY TAHLILI. *JOURNAL OF INNOVATIONS IN SCIENTIFIC AND EDUCATIONAL RESEARCH*, 6(12), 74-78.

10. Muzaffarkhujayevna, M. S. (2021, December). ISSUES OF TEACHING MATHEMATICS IN SECONDARY SCHOOLS. In *Archive of Conferences* (pp. 69-70).

11. Maxsudova, S. (2020). ON A BOUNDARY PROBLEM FOR AN EQUATION OF SHIFTED TYPE WITH DIFFERENT ORDERS OF DEGENERACY. *Scientific Bulletin of Namangan State University*, 2(1), 36-39.

12. Maxsudova, S., & Hamitov, A. *Scientific Bulletin of Namangan State Universit y*.